

ПОРОДИЛНИ МАКИ ЗА ОТКУПОТ НА ЖОЛТОТО ЗЛАТО

За себе само 'ргај си, за себе маки тргај си, ко- пај си црни гробови за туѓи бели дворови..."; за жал, познатата Рацинова песна и сега ја пееја македонските ту- тунари на блокадите и пред Владата, соочени со голгота- та која им се случува.

Цела година "рмбале" по нивите, а денес за својот труд и пот добиваат суми со кои не можат да ги "закрпат" дуп- ките на скапиот живот или, пак, во најлош случај ништо не добиваат бидејќи не им го откупуваат тутунот.

Жолтото злато, некогашни-

ци успеаја да ги раскараат и да ги поделат тутунарите и наместо нивната мака да дој- де до израз, на средбата кај премиерот не можеа да дој- дат до збор од луѓето про- фитери на туѓа мака.

ПРОТЕСТ ЗА ГОЛ ЖИВОТ

"Ова не е политика, бара- ме пари заработени со мо- тика", порачаа ранобудните страдалници од Кривогаш- тани.

"Бараме пристојна цена, а не мајпат", се надоврзаа ту-

■ Пишува: Рената МАТЕСКА

РАНОБУДНИТЕ С ЗАРАБОТЕНИ СО МОТИ

од симбол на Македонија, по- лека го губи својот сјај, кој го добиваше со трудот на вред- ните тутунари. Околу 1.500 тутунари од сите краевни државана и од сите здруже- нија, по десетдневно мрзне- ње на блокадите, дојдоа пред Владата за на премиерот Вла- до Бучковски да му ги прене- сат маките со кои се соочу- ваат. Но, повторно некои лич- ности сакаа да ги izmanипу- лираат тутунопроизводителите, па се дограбија до мик- рофоните во обид да присо- берат политички поени на сметка на страдањата на зем- јоделците. Таквите манипула-

тунарите од Долнени и од Прилепско.

Барањата на тутунарите се конкретни и јасни. Тие бара- ат 1 евро премија и 150 де- нари просечна откупна цена. Покрај тоа, остануваат и нив- ните забелешки за процен- ката на квалитетот на тугу- нот, старата методологија за проценка, нереалноста при мерењето, за класите кои се несоодветно определени. Бе- ше побаран и одговор за тоа

дали годинава земјоделците ќе плаќаат персонален данок од 15 проценти во однос на произведеното или не. Тугу-

нарите сметаат дека ваков данок треба да се воведат во Европска- та унија. Веќе не можат да го

Тутунарите добија 30 денари премија. Дали со тоа ќе заврши кризата?

На тутунопроизводителите од сите краишта на државана им прекипе од незаинтересираноста на власта за нивните маки околу ниската откупна цена на тутунот, и по десет дена блокади, на сибирска зима, дојдоа својот револт да го искажат пред Владата. На средбата со премиерот Бучковски, за жал, можеше да се види и поделбата меѓу тутунарите и обидот на некои "трети лица" да извлечат политички поени. Од премиерот добија ветување!

Тутунарите бараат премија од 60 денари и откупна цена од 150 денари. Само за споредба, во Грција просечната откупна цена изнесува 6 евра, со премија од 2,92 евра за килограм. Во Бугарија просечната откупна цена е 4,5 евра и премија од 1 евро. Дури и во Србија и Црна Гора државана го поддржува тутунопроизводството така што на тутунарите им дава средства за регрес и за бесплатни ѓубрива.

ТУТУНОТ ГОРЕШЕ ПРЕД ВЛАДАТА

тографира.

"Ова е крајно малтретирање. Најмногу ми е криво што пред Владата се 'сместија' некои кои многу не знаат за нашата аргатска мака голема. Многу ме нервира кога пред избори политичарите ни ветуваат брда и долини, дека тутунарите ќе пеат песна, оти сè ќе им биде како подмачкано, а од друга страна се соочуваме со вакви ситуации", вели еден тутунопроизводител од Прилепско.

"Ме нервира што повторно политичарите успеаја да нè поделат и наместо да се решава за нашите конкретни проблеми, сега ќе гледаме и ќе слушаме политички мар-

ВЕТУВАЊЕ ИЛИ...

На средбата со премиерот Бучковски тутунарите добија ветување дека ќе почне откупот на тутунот, кој ќе биде под засилена контрола, а за премијата од 60 денари дополнително ќе се прават тематички. Лошо беше тоа што наместо вистинските измачени со испиени лица тутунари, најгласноговорни беа политичките фаци, кои се обидуваа политички да профитираат на грбот на запалените. Тутунопроизводителите нагласија дека протестите немаат политичка заднина и цел е да се решат актуелните проблеми околу откупот.

ТРАДАЛНИЦИ БАРААТ ПАРИКА, А НЕ ЕВТИНА ПОЛИТИКА!

поднесат товарот тие да го полнат Буџетот, а за возврат да не добиваат ништо. Според информациите, околу 500 лица од тутунарите кои протестираа, негодувајќи за состојбите, поради ниските температури од -15 степени Целзиусови, веќе се болни.

"Што да ви кажам?! Јас и моите деца јадеме само пипер и сол за да можам да купам нафта за да излезам на нива. Се мислам како да преживеам, како дечињата да ги пуштам на училиште без храна и пари. Како да живеам,

кога за засеаните дваесеттина тони тутун сè уште немам ништо добиено. Мојот татко одгледуваше тутун, одгледуваше и дедо ми, а и неговиот татко. Животот со тутунот е мачен, а кога само ќе помислам дека од март ќе треба повторно да почнам со земјоделските работи, се чудам со кои пари и дали вреди маката", вели нашиот соговорник од Крушево кој, како што ни рече, поради политичките манипулации и притисоци не сака да се каже со име и презиме, не сака да се фо-

Се проценува дека околу 30.000 семејства, од кои 4.000 вработени во тутунската индустрија, егзистираат од одгледувањето тутун. За својот труд тие добиваат просечно околу 100-130 денари, а некои добиле и по 50-70 денари, во зависност од проценката на тутунот.

Заклучно со август 2005 година, производството на тутун е поголемо за 10,5 проценти во однос на истиот период во 2004 година, а извозот за 27 проценти, од што се реализирани 63.743.300 долари. Годинава за откуп се понудени 23.400 тони суров тутун и доколку се плаќа по минатогодишната цена од 131-133 денари, тогаш вкупно се потребни 42.700.000 евра. Но, тутунарите се конкретни и бараат 150 денари откупна цена и премија од 1 евро.

И ПОКРАЈ ПРОТЕСТИТЕ И ВЕТУВАЊАТА, ТУТУНАРИТЕ НЕ СЕ ЗАДОВОЛНИ ОД ОТКУПОТ

кетинг. Според мене, најлошо е третирањето на тутунот во 12 класи, што нема врска. Никогаш нема проценка за прва класа - реагира тутунарот од Струмичко - но, реално би требало да имаме само три класи. Со пролонгирање на откупот всушност дојде до уште поголемо намалување на квалитетот на листот. Ако што поскоро не се реагира, тогаш...!"

На средбата со премиерот беа претседателот на Сојузот на земјоделци, Вељо Тантаров, потоа Ефтим Шаклев од Федерацијата на македонските фармери и претставници на тутунарите од Прилеп и од Долнени. На средбата (и покрај противењето на дел од тутунарите), присуствуваше и Велија Рамковски, претседател на Партијата за економска обнова.

БУЧКОВСКИ ГИ СОСЛУША ТУТУНОПРОИЗВОДИТЕЛИТЕ И ДАДЕ ВЕТУВАЊЕ

ВЕЉО ТАНТАРОВ, ПРЕТСЕДАТЕЛ НА СОЈУЗОТ НА ЗЕМЈОДЕЛЦИ

Премиерот Бучковски даде ветување дека ќе се разговара и со откупните претпријатија и за можноста да се исплатува 150 денари за килограм откупен тутун, а исплатата да се врши најдоцна за 7 дена по преземањето на тутунот. Во однос на премијата Бучковски нагласи дека треба да се оцени дали е реално барањето таа да изнесува 60 денари за килограм.

Тутунопроизводителите велат дека државата наоѓа начини како да се "огради" од состојбите во земјоделството, од тутуноти од тутунарите, кои макар мачат за да преживеат. Доброупатените велат дека во Буџетот има доволно средства за исплата на премиите за тутунопроизводителите, особено од аспект што сите други држави го практикуваат истото. Цената од 100-120 денари за килограм тутун не прави не само далечни од земјите во регионот, туку не зближува со африканските земји каде луѓето се среќни што само им се откупува производството, без посебна мотивираност. Всушност, според Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство,

"Случувањата со тутунарите се уште една тешка загуба на и така сиромашното стопанство. Виновна е Владата која долго време не се огласи за средба и согледување на тутунските маки. Од Владата ни велат дека под притисок не разговараат, но јас мислам дека оваа Влада воопшто не е за земјоделците. Проблемите со тутунот се многубројни. Откупот и исплатата се регулирани со закон и со премии, како и за другите култури. Денешните протести на тутунарите се должат на тоа што Владата беше глува за нивните проблеми, па мораа сами да се организираат.

Да се протестира во една сибирска зима, тоа е срамот на Владата. Досега околу 500 тутунопроизводители се болни, бидејќи на ниски температури и по 12 часа беа на блокадите.

Тутунарите бараат премијата за тутун да биде 1 евро, што претставува помал износ во споредба со земјите од ЕУ, каде премијата е повеќе од 2 евра, а конкретно во Грција таа изнесува 4 евра.

Сметам дека нашата прилепска сорта тутун е најбарана. Исто така, потребна е поголема контрола на откупните пунктови каде постапката за проценка на квалитетот на тутунот е стара околу четириесеттина години. Тутунарите треба да го добијат она што го заслужуваат од нивната мака. И натаму имаме 12 класи, а тутунот од трета класа по сите органолептички својства е ист како оној од втора класа. Речиси никогаш не се случува некој тутун да биде проценет дека е од прва класа.

Кај нас, тутунот го откупуваат четири странски фирми. Во 2003 година нашата Влада донесе одлука да не им дава гаранции на тутунските комбинати за да можат да земат кредити и да го реализираат откупот. Така, ни се случи да се затворат и да пропаднат монополите во Крушево, Демир Капија, Ресен, Охрид, Куманово, Гевгелија...".

цената била мошне солидна, дури и зголемена, а при тоа забораваат дека во меѓувреме стандардот многу ни е мален, сè е поскапено, особено што во 2005 година цената на нафтата е зголемена за 300 отсто во однос на 2004 година. Полека, но сигурно, според постапките кои ги прави, власта ја уништува перспективата на земјоделците и конкурентноста. Мора да се реагира со државна и со финансиска поткрепа доколку не сакаме земјоделството да се уништи како дејност.

За сè да биде уште потрагично ние имаме и Национална стратегија за тутунот, која го опфаќа и периодот до 2008 година и која е толку солидна што ја препишале и некои други земји. За Стратегијата се потрошени и солидни средства и сè паѓа во вода, бидејќи таа не е и практично применлива. Таа останува само парче хартија, која најмалку им е од полза на оние луѓе по нивите кои со капки пот го одгледуваат жолтото злато. Останува и надежта дека подобра перспектива за тутунарите ќе има со новиот Закон за тутун, кој би требало да се донесе во март.